

Joachim Roman Bar

Listy postulacyjne

Prawo Kanoniczne : kwartalnik prawnohistoryczny 19/1-2, 343-345

1976

Artykuł został zdigitalizowany i opracowany do udostępnienia w internecie przez Muzeum Historii Polski w ramach prac podejmowanych na rzecz zapewnienia otwartego, powszechnego i trwałego dostępu do polskiego dorobku naukowego i kulturalnego. Artykuł jest umieszczony w kolekcji cyfrowej bazhum.muzhp.pl, gromadzącej zawartość polskich czasopism humanistycznych i społecznych.

Tekst jest udostępniony do wykorzystania w ramach dozwolonego użytku.

suas tribunalali exhibeat, impedit. Ideoque propositis dubiis ita respondemus:

Ad primum. Negative, seu non posse.

Ad secundum. Praevisum in primo.

Tłumaczenie wyżej przytoczonych tekstów nie nasuwa żadnych wątpliwości. Styl jest zrozumiały, a składnia prosta. Wniosek końcowy: praktyka sądowa winna ściśle przestrzegać zawartych w nich postanowień.

Bp Edmund Ilcewicz
Sufragan Lubelski
Oficjał Trybunału Lubelskiego

Lublin, dn. 2 kwietnia 1975 r.

Listy postulacyjne

O listach postulacyjnych¹ występujących w procesie beatyfikacyjnym mówi kanon 2077. Przez te listy rozumie prawodawca specjalne pisma, w których osoby piastujące wyższe godności kościelne lub cywilne oraz osoby prawne (moralne) proszą papieża, aby zezwolił na wprowadzenie sprawy beatyfikacyjnej przed trybunał Stolicy Apostolskiej (albo na rozpoczęcie procesu kanonizacyjnego). Do czasu reformy procedury beatyfikacyjnej dokonanej w 1969 r. (Motu propr. *Sanctitas clarior*) listy postulacyjne przedstawiało się po ukończeniu procesu informacyjnego (diecezjalnego). Obecnie pisze się je przed zwróceniem się biskupa do Stolicy Apost. o otrzymanie pozwolenia (nihil obstat) na rozpoczęcie procesu kognicyjnego w diecezji. Oczywiście dla spraw, które zostały rozpoczęte według poprzedniej procedury, listy postulacyjne składa się przed uzyskaniem dekretu „wprowadzenia sprawy” (introducio causae). Nadto składa się listy postulacyjne razem z prośbą o wznowienie sprawy osoby beatyfikowanej, czyli dla rozpoczęcia procesu kanonizacyjnego.

Listy postulacyjne nie są konieczne, ale są pożyteczne. Obecna praktyka sądowa nie przywiązuje do nich większej wagi, ale nie można ich pomijać w całości dokumentacji przedstawianej Stolicy Apost., stąd i kanoniści muszą znać zasady prawne i normy zwyczajowe odnoszące się do tych pism.

Według kan. 2077 i dekretu Kongregacji Obrzędów² z dnia 15. I. 1935

¹ Literatura kanonistyczna niewiele zajmuje się tą kwestią, nawet w dziełach poświęconych ex professo zadaniom postulatora, zob. np. Padacz Wł., Machejek M., *Sprawy beatyfikacyjne na terenie diecezji*, Poznań 1957 s. 321—322, Mitri A., *De figura iuridica postulatoris in causis beatificationis et canonizationis*, Roma 1962 s. 119.

² S. R. C., decr. *Quum non unus*, § 1, AAS 27 (1935) 58—59. Uwagi do tego dekretu napisał F. Roberti, *Apollinaris* 8 (1935) 356—357.

oraz praktyki Stolicy Apost. mogą pisać listy postulacyjne osoby fizyczne i moralne (prawne). Osoby fizyczne, to: kardynałowie, patriarchowie, biskupi, opaci udzielnicy (nullius), najwyżsi przełożeni (i przełożone) zakonów oraz zgromadzeń zakonnych i inni dostojnicy tak spośród kleru diecezjalnego jak i zakonnego np. prałaci, kanonicy, przełożeni wyżsi. Również osoby świeckie stojące na czele państw (królowie, prezydenci), prowincji, miast i inni znacniejsi urzędnicy.

Osoby moralne (prawne): synod (plenarny, prowincjalny, diecezjalny), kapituły katedralne i kolegiackie, zakony i zgromadzenia zakonne męskie i żeńskie, bractwa, stowarzyszenia kościelne, ponadto narodowe przedstawicielstwo ustawodawcze (parlament, senat), prowincjalne czy miejskie rady administracyjne, uniwersytety, różnego rodzaju stowarzyszenia i związki, jak adwokatów, lekarzy, pisarzy itp.

Dekret z 1935 r. wylicza znacznie więcej osób niż to było zaznaczone w dekrecie pap. Innocentego XI z dnia 15. X. 1678, ale jest to lista przykładowa, nie wyklucza³ innych wybitniejszych osób fizycznych i prawnych (moralnych).

W obecnej praktyce Kongregacji d/s Świętych największe znaczenie posiada list postulacyjny konferencji episkopatu danego kraju. Powinien taki list napisać także biskup diecezji, mającej jakiś związek ze Sługą Bożym, np. S. B. urodził się na terenie tej diecezji, pracował tam przez czas dłuższy, tam jest jego grób itp. Gdy chodzi o Sługę Bożego zakonnika, dobrze byłoby mieć list postulujący od krajowej konferencji wyższych przełożonych zakonnych.

Nie ma jakiegoś ustalonego sposobu redagowania listów postulacyjnych. Należy jednak przypomnieć, że wspomniany dekret Kongregacji⁴ wyjaśniając kanon 2077 potępia nadużycia, które się zakradły do sposobu zdobywania i redagowania listów postulacyjnych. Nie można przygotować druków i prosić osoby uprawnione o ich podpisanie, ale powinny to być listy bardziej osobiste, wyrażające pogląd danej osoby na sprawę, stwierdzające sławę świętości życia i cudów (łask) Sługi Bożego.

Oczywiście często trzeba dać wspomnianym osobom pewne pomoce dla zredagowania pisma, jak życiorys, wzory wstępu i zakończenia listu⁵ itp. W liście postulacyjnym trzeba coś konkretnego powiedzieć o danym Słudze Bożym, zwłaszcza okoliczności przemawiające za heroicnością cnót, a potem zaznaczyć jakie korzyści Kościołowi powszechnemu i lokalnemu przyniesie beatyfikacja (kanonizacja).

Należy pisać w języku zrozumiałym w Kurii Rzymskiej (łacińskim, włoskim, francuskim, angielskim), zwracać się bezpośrednio do papieża.

³ Por. Roberti, jak wyżej.

⁴ AAS 27 (1935) 59.

⁵ Takie wzory są w odpowiednich dziełach, zob. np. Padacz, Machejek, jak wyżej s. 434—436. Należy zwrócić uwagę, że obecnie jest tylko jeden list od danej osoby, nie rozróżnia się pism „instanter” od „instantius instantissime”.

Nie posyła się jednak listu ani wprost do Kongregacji, ani do Sekretariatu Stanu, ale trzeba go wręczyć postulatorowi sprawy, gdyż on dołącza takie listy do akt sprawy, w odpowiednim momencie, zgodnie z procedurą.

Chociaż listy postulacyjne zasadniczo mają wyjść spontanicznie od zainteresowanych sprawą osób, to jednak w praktyce postulator powinien zwrócić się z prośbą o napisanie takich listów, gdyż on zna procedurę i stan sprawy a nadto może służyć pomocą w prawidłowym zredagowaniu pisma. Dekret z 1935 r. nie zakazuje postulatorom starań o zebranie listów postulacyjnych, ale głównie zwraca uwagę⁶, aby osoby uprawnione do wystawiania listów piisały je dobrowolnie i na podstawie własnych wiadomości, jak to przepisuje kanon 2077.

Listy postulacyjne mają pewien wpływ na przyspieszenie procesu beatyfikacyjnego (kanonizacyjnego), dlatego osoby uprawnionę powinny spełnić chętnie i jak najszybciej zaszczytną misję przyczynienia się do wyniesienia na ołtarze Sług Bożych⁷.

Joachim Roman Bar OFMConv

⁶ Roberti, tamże.

⁷ Por. Padacz, Machejek, dzieło przyt. s. 323.